

Kobanê: Birlik ve barış koridoru

Siyasi-idari-askeri ortaklık

Kobanê'nin düşme tehlikesine karşı Barzani'nin çağrısı ile Duhok'ta biraraya gelen Rojava Kürd siyasi partileri ortak hareket etme kararı aldı. Kürd kamuoyunda büyük bir heyecan ve sevinçle karşılanan anlaşmaya göre ENKS, Rojava yönetimine katılacak, Kürd partileri arasında ortak bir askeri güç ve siyasi birlik kurulacak. Ortak hareket kararı Kürd kamuoyunda büyük heyecanla karşılandı. Barzani, Duhok Anlaşması ile "Kürd düşmanlarına büyük bir yanıt verildiğini" açıklarken, Muslim de anlaşmanın Kürdler için ulusal birlik ve iç barış getireceğini söyledi. İki ay içinde uygulanması beklenen anlaşmanın ardından Rojava'da seçimlerin yapılması planlanıyor.

Psikolojik üstünlük YPG'de

Kobanê'de sokak çatışmaları sürerken, Güney Kürdistan'dan ABD uçakları ile gönderilen silahların ulaşması ve Peşmerge'nin harekete geçme hazırlıkları cephede psikolojik üstünlüğün YPG'ye geçmesini sağladı. İŞİD mevzileri ABD uçakları tarafından bombalanırken, sert direniş gösteren YPG, kimi alanlardan İŞİD güçlerini söküyor. Kuşatmanın başlaması ardından en şiddetli çatışmalar geçtiğimiz hafta yaşandı. Güney Kürdistan'ın Şengal ve Kerkük bölgelerinde de geçtiğimiz hafta içinde ikinci kez saldırıya geçen İŞİD güçleri ağır kayıplara uğrayarak geri çekildi. Yer yer devam eden çatışmalarda çok sayıda Peşmerge ve YPG'li de yaşamını yitirdi. **Sayfa 2-3**

Kayıplar, 'kara yara'

MİTHAT SANCAR

s03

Kobanê'den sonra

MESUT YEĞEN

s09

Sınırın ötesiyile
titreşim hali

FERHAT KENTEL

s11

Kobanê'nin düşme tehlikesi azaldı

Kobanê'de YPG güçleri ile İŞİD arasındaki çatışmalar sürerken, ABD öncülüğündeki Koalisyon güçlerinin de İŞİD mevzilerine yönelik etkili bombardımanı sürüyor. Kentin dış mahallelerini ele geçiren İŞİD, YPG direnişine karşı intihar saldırıları düzenlerken, sokaklar gününbirlik el değiştiriyor. Kürdistan'dan gönderilen silahların ABD uçaklarınca Kobanê'ye ulaşması ardından psikolojik üstünlüğün YPG'ye geçtiği bildiriliyor. ABD kentin düşme tehlikesinin azaldığını açıkladı. Öte yandan ABD Savunma Bakanlığı Sözcüsü de Kobanê'nin düşme tehlikesinin azaldığını, hava bombardımanlarının İŞİD'in saldırılarının kırılmasında etkin olduğu ve örgütün ilerleyemediğini belirtti. **Sayfa 4-5**

Akil İnsanlar Heyeti: Çözümde toplum da ortaklaşmalı

Yeni hükümetin kurulmasının ardından Başbakan Ahmet Davutoğlu'nun çağrısı üzerine bir kez daha bir araya gelen Akil İnsanlar Heyeti, "Çözüm Süreci devam ediyor" mesajı verdi. **Sayfa 8-9**

Turgay Demiryürek:
Resimlerimi
eleştiri için
çiziyorum **Sayfa 15**

Kürd siyaseti renkleniyor

Kürdistan'da legal siyaset yapan partilere bir yenisi daha eklendi. Geçtiğimiz günlerde bir açıklama yapan Kürdistan Özgürlük Partisi - PAK, ekim ayı sonunda İçişleri Bakanlığı'na resmi başvuru yapacaklarını duyurdu. **Sayfa 10-11**

Kara Güneş

İstiklal'in düzen dışı müzisyenleri **Sayfa 16**

Rıdo: Mardin'de
95 yıllık kebabçı
Sayfa 14

Prof. Dr. Yasemin İnceoğlu:

İŞİD savaşında ilk kurban gerçekler oldu

Aziz Tekin

‘Arap Baharı’nın dünya gündemini meşgul ettiği aylarda sıkça tartışılan sosyal medya ve medyanın rolü, İŞİD’in küresel gündem olmasıyla birlikte yeniden tartışılmaya değer hale geldi. Medya ve sosyal medya üzerindeki etkin propagandasıyla bütün dünyada eleman topladığı bilinen İŞİD, dünyada medya dili ve algısı ile sosyal medyanın kullanılma amacının da yeniden ele alınmasını gündeme getirdi.

İŞİD’in hakim olduğu alanlarda bir nevi ‘Tanıksız savaş’ sürmekte ve orada görev yapan gazeteciler büyük tehlikelerle karşı karşıya kalmakta. Kafa kesme ve bilumum öldürme yöntemlerinin adeta bir ölüm pornosu haliyle yayınlanma alanı bulduğu sosyal medya ve medyanın İŞİD sonrası algısını Galatasaray Üniversitesi İletişim Fakültesinde ders veren iletişim uzmanı Prof. Dr. Yasemin İnceoğlu ile konuştuk.

Propagandanın, düşmana korku salmak ve reklam yapmak için eskiden beri kullanılan bir uygulama olduğunu ve İŞİD’in bunu yeni teknolojiye adapte ettiğini söyleyen İnceoğlu, İŞİD’in medya operasyonunda başarılı olduğunu ifade etti. İnceoğlu: “Biri, ABD ve müttefiklerini kışkırtmaya, diğeri de Ortadoğu dışında taraftar toplamaya yönelik propaganda ve aynı zamanda da psikolojik savaş yürütmeye yönelik. İŞİD bunu yaparken gelişmiş medya üretim tekniklerini, şiddet ve gaddarlık içeren yüksek kaliteli videoları vs. kullanıyor. Militanlar, kendilerini ellerinde kalesi, nikof ve bıçaklar eşliğinde, gözlerini kameranın içine dikerek, zaman zaman bir metin okuyarak, ilahi hedeflerine ulaşan ‘kahramanlar’ havasında sunuyorlar” dedi. İnceoğlu, on yıl önce Usama bin Ladin’in propagandasını kendini filme alarak yaptığını ama İŞİD’in televizyona ihtiyacı olmadığını, katılımcı web 2.0’in modern dilini kimilerini korkutma, kimilerine de esin kaynağı olma amacıyla

İŞİD’in hakim olduğu yerlerde de olayları takip edebilecek hiçbir gazetecinin olmaması ve birçok savaş bölgesinde görev almış gazetecinin oraya gitmek istememesinin ‘tanıksız savaş’ diyebileceğimiz bir duruma denk geldiğinin altını çizen incoğlu, “Gazetecileri Koruma Komitesi’nden yapılan açıklamaya göre uluslararası medya kuruluşları Suriye’deki çatışmayı haber yapmak için bölgeye gazeteci göndermiyorlar. Bu tanıksız savaş sürecinin en büyük kurbanı da habercilik. ‘Jim Foley ve diğer gazetecilerin başlarının kesilerek öldürülmesi zaten bu çatışma bölgesine gitmek istemeyen gazetecileri bu bölgelerden daha da uzak tutuyor’ diye bir iddiada

kullandığını belirtti.

Propaganda videoları ‘reality show’ kıvamında

Savaş dönemlerinde tarafların propagandalarını yaymak için kullandığı yöntemler çok eskilere dayanmakta ve bunu değişik şekilde yapmaktalar. 11 Eylül saldırıları sonrası, Ladin’in propagandasında kullandığı yöntemin, monoton ve pazarlama stratejisinden yoksun olduğu eleştirisi aldığı belirten İnceoğlu, İŞİD’in ise reality show kıvamında çok daha profesyonel ve hatta kimilerine göre ‘eğlenceli’ olabilmek için rehineri ürettiğini ifade etti. İnceoğlu örgütün yaydığı vahşetin gerçekliğini kurguya dönüştürmesi hakkında da şunları söyledi: “Ekranlardan Foley, Sotloff ve diğer rehinerlerin ABD yönetimini suçlayan ve müdahale etmemeleri yönünde uyarılar yapan açıklamalarını hep beraberce izliyoruz. İngiliz gazeteci John Cantlie, iki yıldır İŞİD’in elinde tutsak, beş farklı videodan dünyaya sesleniyor. İŞİD’i ‘son dönemde görülen en güçlü cihat hare-

keti’ olarak tanımlayan Cantlie, Guantamo mahpuslarının giydikleri turuncu gömleği ile önce yüzü izleyiciye dönük biçimde verilirken, konuşmasının orta yerinde ve kameranın açısı değişiyor ve modern belgesel ve TV mülakatlarında sıklıkla kullanılan bir teknik olarak çoklu kamera eşliğinde gönüllü veya gönülsüz bir biçimde İŞİD’e katıldığına dair bir algı yaratılıyor. Ve videonun sonunda ‘önümüzdeki programda görüşmek üzere, yayında kalın, bir yere ayrılmayın’ havasında video sonlanıyor. ‘Cihad John reality show’da mı’ yanılmasına düşmemek mümkün değil.”

Sinema ve video film tekniklerini, Batı’nın kitle iletişim araçları: You Tube, Twitter, Tumblr ve tüm sosyal medyayı başarılı kullandıklarını ve bunların günlük dağıtım haberdarlığını belirten İnceoğlu, ulusal haber kuruluşlarının kameralarının erişemediği, bu tür çatışma imgelerine ‘açlık duyan kullanıcılar ve yaygın medya kuruluşları’ için önemli bir malzeme oluşturduğunun altını çizdi. Kamuoyunun ‘seyirlik ölüm

hazı’ını tatmin ettiğini belirten İnceoğlu, Susan Sontag’un bu konu hakkındaki görüşlerine gönderme yaparak, “Savaşlarda biriken acıların farkında olmak, bu anlamıyla kurgusal bir farkındalıktır. Acı görüntüleri öncelikle bize aktarılır hiç de uzun olmayan bir zaman dilimi sonunda gözlerimizin önünden çekilir” dedi.

İŞİD’e karşı direnenlerin, savaşçıların (YPG, peşmerge vs.) medyada ve sosyal medyada İŞİD’den daha çok gündemesinin nedeninin ise; ‘daha çok kanın, daha çok ölümün’ olduğu olayların ‘daha çok’ haber değeri kazanması ile doğru orantılı olup olmadığı sorusuna ise İnceoğlu, “Kapitalist ideolojinin ‘vahşet şiddet satar’ önermesinden yola çıkarsak; ‘Eğer kan varsa o zaman manşete çıkar’ özdeyişinin geçerliliğini bu örnekte görmekteyiz. Diğer nedeni kanımca işin mesaj boyutudur. Düşmanlara, kendilerine karşı direnmenin, savaşmanın bedeli ve kaçınılmaz sonucunu gösterecek sindirmek, yandaşlarına da ‘bakın moralimiz ne kadar yüksek ve zafere koşuyorsuz’ mesajını vermektir. ABD’nin İŞİD’e karşı operasyonlarını sertleştir-mesi Amerikalı gazeteci James Foley’in infazına neden olmuştu. İçeriğini küresel ölçekte yaymak için İŞİD etiket stratejisini kullanıyor. İŞİD @ISISMediaHub resmi twitter hesabında taraftar topluyor, moral sağlıyor hem de düşmanlarını kaçırıyor” şeklinde konuştu.

İnceoğlu, örgütün sosyal medyayı kullanma yoğunluğu hakkında da şu bilgileri verdi: “Ağustos 2014’te Sosyal Medya Gözlem Platformu Recorded Future’ün kurucusu Staffan Truvé ve ekibinin yaptığı araştırmada; İŞİD ile ilgili 27.000 olumlu twit atıldığı ve toplam 70.000 twitin İŞİD hakkında olduğu sonucuna varıldı. Sosyal medya propagandaları için Batılı Müslümanlar çok önemli bir hedef kitleyi oluşturuyorlar.”

İnceoğlu, Twiter’in terörist bağlantı şüphesiyle binlerce hesabı askıya aldığı ama yerine hemen yeni bir hesap yaratma konusunda uzmanlaşıldığını söyledi.

İnceoğlu şöyle devam etti: “Gazeteciler kendi araçlarını kullanamazlar, komutanlar güçlenik açısından uygun görmediklerinde yayınlarını keserler, 72 saat geçmedikçe ölen ya da yaralanan Amerikalı askerlerin adı verilemez, komutanlar operasyonların selameti açısından ambargo uygulamaları, komutanın izni olmadıkça askeri birliklerin tam olarak nerede olduğunu yazmak ve asker sayısını vermek yasak, gazetecilerin uydu telefonu kullanmaları yasak. Özellikle her iki tarafın medyası, kendi politikalarını meşrulaştırma çabası içerisinde ‘savaş-taki ilk kurbanların gerçekler’ olduğunu bir kez daha gözler önüne koymuş oldu.”

Banê’den Ankara’ya:

Esmâ’nın bir şarkılık kaçıışı

Roger Ehmed

İran’da arkadaşlarının ısrarıyla söylediği şarkının internet ortamında paylaşılması üzerine rejim ve ailesi tarafından baskıya maruz kalan Doğu Kürdistanlı genç bir kadın, sınırları geçerek Ankara’ya ulaştı. Can güvenliği nedeniyle gerçek ismi yerine Esmâ ismini kullanan genç kadın, “Zulmün ve baskının olmadığı, özgürce şarkılarını söyleyebildiğim bir hayat istiyorum” diyor.

Kendi güvenliği açısından gerçek adını söylemek istemeyen Esmâ şimdilik bu isimle anılmak istiyor. Sırf bir şarkı söyledi diye kendi vatanından sürgün olmuş bir sanatçı ve bu sürgün oluşunun sebebini de, “kaçmaya mecburdum. Kaçmasaydım sonum çok iyi olmayacaktı” diye korkusunu dile getiriyor.

‘İran Kürdistanı’ndan kadınlara yönelik baskıdan dolayı kaçtım” diyen Esmâ, Banê şehrinden. Bir grup arkadaşıyla otururken, arkadaşlarının ısrarı üzerine bir şarkı söylediğini belirten Esmâ, “Başıma ne geldiyse o şarkıyı söylememden sonra geldi. Arkadaşlarımdan biri şarkı söyleyen beni telefonla kameraya almış. Zamanla bu video şehirde yayılarak birçok kişiye ulaştı. Tabi ki rejim güçlerinin eline de ulaştı. Ondan sonra rahatsız edilmeye başladım. Tabi bu durum doğal olarak aileme de ulaştı” diye öyküsünü anlatıyor.

Ankara’da yine kendisiyle aynı durumda olan İran Kürdistanı’ndan

arkadaşlarıyla kaldığını söyleyen Esmâ, “Bir haftadır bu arkadaşlarımla yanındayım. Daha önce de başka arkadaşlarla kalıyordum. Açıkçası şu an durumum biraz muğlak. Ankara’da yabancı bir kadın olarak iş bulmam da zor” diye şikayet ediyor.

“Bu video ailem tarafından ilk duyduğunda abimden dayak yedim. Abim bana silah çekti ve dedi ki, ‘sen bir kadınsın. Yiyecek bir ekmeğin varsa evinde oturur yersin. Yoksa da evinde açıktan ölürsün.’ Bir taraftan da rejim güçleri tarafından rahatsız ediliyordum. Daha sonra kaçmaya karar verdim. Bir gün arkadaşlarımla da yardımla Urmiye’den birkaçakçuya ulaştım ve bir taksi kiralayıp Saqiz’a gectim. Oradan da Razaiye’ye, Razaiye’den de Urmiye’ye geçtim. Urmiye’de beni sınırdan geçirecek olan kaçakçıyla buluştum. Kaçakçı beni evine götürdü. 2 eşi olan, esrar-keş biriydi. 6 gün onun evinde mahsur kaldım. Sürekli oyalıyordu beni. Bu kaçakçı 6 günün sonunda beni başka birkaçakçuya teslim etti. Fakat o kaçakçı benden tekrar para istedi. Ben ise tüm paramı ilk kaçakçıya vermiş-tim. İlk kaçakçı beni dolandırmıştı, ikinci kaçakçı da param olmadığı için beni sınırdan geçirmiyordu. 12 gün de bu kaçakçının evinde, ailesiyle birlikte yaşadım mecburen. Eve sürekli İran polisi geliyordu. Her an beni gözaltına alabilirlerdi. Daha sonra bir yolunu bulup kaçakçının telefonundan bir arkadaşımı aradım. O arkadaşım benim için biraz para buldu. Gelip kaçakçıya

parayı verdi” diyerek başından geçenleri anlatıyor.

“Kürd kadınlarının üzerindeki baskı iki kat daha fazla”

Kürd bir kadının Fars bir kadından daha fazla sorun yaşadığını belirten Esmâ, “En azından Fars kadınlarının bizimkisi kadar ekonomik problemleri olmuyor.

Kürd kadınlarının üzerindeki baskı iki kat daha fazla. Arkadaşımın parayı getirmesinden birkaç gün sonra bir gece boyu yürüyerek İran sınırından Van’a geçti. 3 gün Van’ın bir köyünde saklandı. Ardından köyüleri beni Van otogarında bir Ankara otobüsüne bindirdiler. Böylece Ankara’ya geldim” diyor.

Şu sıralar Ankara’da bir taraftan iş bulmak için, öbür taraftan da Avrupa’ya gidebilmek için iltica işlemleriyle uğraşan Esmâ, “Kimse iş vermiyor burada. İş bulduğunda da yabancı bir kadın olduğum için değişik şekillerde rahatsız ediyor, tacize uğruyorum. Dolayısıyla bu işler de çok uzun ömürlü olmuyor” diye konuşuyor.

Gelecek ilgili planlarının ne olduğu konusunda ise Esmâ, “Zulmün ve baskının olmadığı, özgürce şarkı söyleyebildiğim bir hayat istiyorum. Aslında bu hayalimi Kuzey Kürdistan’da gerçekleştirmek istirdim. Fakat Kuzey Kürdistanı’nda da durum ortada. Bu yüzden mecburen Avrupa’ya gitmeye çalışacağım” şeklinde konuşuyor.

Çözüm Süreci’nin geleceği

BİLAL SAMBUR

Erbil önlerine kadar gelen İŞİD’in Kobanê’nin köylerini işgal edip şehir merkezini ele geçirmesi girişimleri karşısında Kürdler, güvende olmadıkları gerçeğiyle yüz yüze kaldılar. İŞİD’in Kobanê’yi istila etmesi tehlikesi karşısında on binlerce Kürd kadını, yaşlı ve çocuğu yollara perişan bir şekilde düş-tüler ve sınırı geçip Türkiye’den içeri girdiler.

İŞİD’in büyük bir askeri ve lojistik güce Kobanê’ye saldırması, Kürdler arasında Şengal’den sonra Kobanê’de de ikinci bir soykırımın yaşanacağı yönünde büyük bir sosyal ve psikolojik depremin yaşanmasına neden olmuştur. İŞİD’in Kobanê saldırıları karşısında uluslararası güçlerin ve bölge devletlerinin tatmin edici düzeyde bir tepki ortaya koymaması, Kürdler tarafından ‘duyarsızlık ve Kobanê’yi ölüme terk etmek’ olarak okunmuştur. Bu durum Kürdlerin önemli bölümü arasında ciddi bir öfke ve çaresizlik durumu yaratmıştır. Olusan çaresizlik ve öfke hali, Kürdlerin kitlesel eylemlerde ve protestolarda bulunmasına neden olmuştur. Gerçekleşen protestolarda kırka yakın kişi hayatını kaybetmiş, yüzlerce yaralanmış ve yerleşim merkezlerinde ciddi hasarlar meydana gelmiştir.

Yapılan eylemlerin boyutları, Türkiye’de yürütülmekte olan çözüm sürecinin geleceği konusunda ciddi soruların, şüphelerin ve tereddütlerin ortaya çıkmasına neden olmuştur. Kobanê’de İŞİD saldırıları engellenmedikçe, Rojava’ya insani bir koridor açılmadığı sürece, İŞİD’e açık veya örtük bir şekilde bölge devletlerinin desteği sürdüğü müddetçe çözüm sürecinin artık devam ettirilemeyeceği Kürd siyasi ve silahlı hareketlerinin sözcüleri tarafından açıklanmıştır. Bu açıklamalar karşısında Türkiye, Kobanê konusunda hükümetin duyarsız kalmadığını, on binlerce insanın Türkiye’ye sığınması için kapıların açıldığını ve insani yardımın yapıldığını ifade etmiştir.

İŞİD’in Kobanê’ye yüksek bir askeri ve teknolojik güce saldırması karşısında Kürd direniş güçlerinin sergilediği büyük mücadele, Ortadoğu’da ezberleri bozmuştur. Kobanê’nin Musul olmadığı ve Kürd direniş güçlerinde Irak ordusu olmadığı artık net olarak anlaşılmiştir. İŞİD’i yenecek gücün Kürd direniş güçleri olduğu ortadadır. Amerika, ortaya çıkan bu durum çerçevesinde Paris ve Duhok’ta PYD lideri Salih Muslim ile görüşmeler yapmış, Kürd direniş güçlerine havadan silah yardımı yapmıştır. Kobanê direnişinin en önemli sonucu Rojava’nın dünya tarafından muhatap olarak alınmaya başlanmasıdır.

Amerika’nın Rojava yönetimini muhatap almasından ve Kürd direniş güçlerine silah yardımı yapmasından sonra Türkiye, Peşmerge güçlerini Türkiye üzerinden Kobanê’ye geçmesi için bir koridor oluşturmuştur. Peşmerge güçlerinin Kobanê’deki diğer Kürd direniş güçleriyle beraber İŞİD istilasına karşı mücadele etmesinin önünün açılması, önemli ve olumlu bir gelişmedir.

Ancak Peşmerge güçlerinin Kobanê’ye geçirilmesinden sonra Rojava’nın yerel direniş güçleri ve Peşmerge arasında yeni bir çatışma ortamı oluşturulmamasına dikkat edilmelidir. Rojava’da PYD-KDP, YPG-Peşmerge, birbirlerinin düşmanı olarak konumlandırılmamalıdır. Kürdler arasında yeni bir çatışma yaratmak suretiyle bölgesel hegemonya paylaşım koşanların (İŞİD, İran, Esad rejimi gibi) hesabını, Sayın Barzani’nin ve Rojava yönetiminin Rojavalı güçleri ve Peşmerge’yi bütün olarak görmemesi ortak politikaları bozacaktır.

Kobanê, çözüm sürecinin devamının bütün Ortadoğu için havatı önemde olduğunu göstermiştir. Çözüm süreci, Türkiye’nin ötesinde Ortadoğu’yu kapsayan kapsamlı bir bölgesel ve küresel boyuta evrilmelidir. Türkiye’nin Kürdleri ve Ortadoğu’yu yeniden okumaya, anlamaya ve değerlendirmeye ihtiyacı vardır. Çözüm sürecinin devamı için Türkiye’nin sahici anlamda demokratikleşmesi ve devletin hukuk çerçevesinde yeniden yapılandırılması gerekmektedir.

